

महाराष्ट्र टाइम्स

आधुनिक किमयागार!

आधुनिक विज्ञान आणि तंत्रज्ञान यांच्या मिलापातून काय होते, तेच क्लॉडिया या तरुणीला आणि ब्रजेंद्रसिंग या मधुरावासीयाला मिळालेल्या नवजीवनाने दाखवून दिले आहे. हे नवजीवन ही आधुनिक आयुर्विज्ञानाच्या किमयागारांनी दिलेली अगळी देणगी आहे. क्लॉडियाला श्वरोग झाला होता. परिणामी तिची क्षसनलिका जिथे फुपफुसाला मिळते, तेथील भागाचा संकोच झाला. त्यामधून फुपफुसापर्यंत हवा जायला-चायला अस थायला लागला. परिणामी क्लॉडियाला धार लागू लागली. तिच्या एका फुपफुसालाही धोका निर्माण झाला. अशी स्थिती पंधरा वर्षांपूर्वी निर्माण झाली असती तर क्लॉडियाचे काय झाले असते, ते टाळण्याने सांगणे कठीण आहे. मात्र आता या परिस्थितीमुळे डॉक्टर हतबल झाले नाहीत. याचे कारण त्यांना मूळ पेशींच्या तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याचा मार्ग खुला होता. तेच त्यांनी स्वीकारला. क्लॉडियावर हा उपचार करण्याचे ठरल्यानंतर एका मूळ पेशींचा क्षसनलिकेचा आवश्यक तो भाग काढून घेण्यात आला. त्यावर कोणत्याही प्रकारच्या मूळच्या ऊती राहू नयेत, यासाठी ती रसायनांनी स्वच्छ करण्यात आला. त्यानंतर क्लॉडियाच्या शरीरातील क्षसनमार्ग विकसित करण्याच्या मूळ पेशींचे आवरण त्या क्षसनलिकेच्या तुकड्यावर घालण्यात आले. कालांतराने त्या मूळ पेशींनी त्या क्षसनलिकेच्या तुकड्यावर कुर्घ्या तयार केल्या. त्या तयार झाल्याबरोबर क्लॉडियाच्या क्षसनमार्गांमध्ये आवश्यक त्या ठिकाणी बसवण्यात आल्या. त्याबरोबर आवरण आणि कुर्घ्या या क्लॉडियाच्याच मूळ पेशींपासून तयार झालेल्या असल्यामुळे ती तुकडा तिच्या शरीराने स्वीकारताना कुरकुर केली नाही. वास्तविक आकाराने कितीही लहान असला तरीही कोणत्याही परकीय घटक आपल्या शरीरात शिरला की त्याच्याविरुद्ध काम करण्यास प्रतिकार यंत्रणा सिद्ध होते. अनेकदा त्याची प्रतिक्रिया तीव्र स्वरूपाची आणि अल्पत वेदनादायीमुद्धा असते. म्हणूनच आरोग्य करण्यात आलेला 'परकीय' अवयव शरीर स्वीकारत नाही. जलट लयजनाची क्रियाच घडून संबंधित रुग्णाला कमातीचा असतो. क्लॉडियाच्या बाबतीत असे घडले नाही. कारण तिच्यावर उपचार करणाऱ्यांनी तिच्या शरीरातील प्रतिकार यंत्रणेला चकवा दिला. तिच्या शरीरात बसविलेला क्षसनलिकेचा तुकडा स्वतःचाच आहे. असा भास निर्माण करण्यात ते यशस्वी झाले. ही करामत क्लॉडियाच्याच शरीरातील मूळ पेशींच्या वापरामुळे शक्य झाली. आधुनिक आयुर्विज्ञान हे तंत्रज्ञानाचा खुबीने वापर करते आणि जगावर घेतल्याच्या दुखण्यातूनही रुग्णाची सुटका करते. हेच त्यांनी सिद्ध केले. क्लॉडिया ही कोलंबियाची. तर ब्रजेंद्रसिंग मधुरावा कष्टकरी. त्याला मधुमेहाने घासले होते. तो आटोक्यात ठेवण्यासाठी त्याला रोज पाच गोळ्या घ्याव्या लागत होत्या. त्याच्यावर मुंबईत शस्त्रक्रिया करण्यात आली. ही शस्त्रक्रिया त्याच्या आतल्याची होती. लहान आतल्याचा सुरुवातीचा, मधला आणि शेवटचा भाग यांची आलट्यातलट डॉक्टरांनी अशी केली की ब्रजेंद्रसिंगने अन्नाचे सेवन केले की जीरलपीप हा संप्रेरक त्यावर थायला लागेल आणि त्याच्या परिणामी इन्सुलिननिर्मिती सुरू होईल ती सुरू झाली की शरीरात तयार होणाऱ्या शर्करेचे काय होणार हा प्रश्न निर्माण होणार नाही. या शस्त्रक्रियेनंतर ब्रजेंद्रसिंग याला एकच गोळी घ्यावी लागेल, असे डॉक्टर म्हणत आहेत. अर्थात शस्त्रक्रियेच हा आज तरी खर्चिक असणारा मार्ग सर्वच मधुमेहीसाठी आहे किंवा नाही, याचा खुलासा थायला हवा. एकदिसाचे शतक हे आधुनिक विज्ञानाचे असेल, असे भाकीत गेल्या शतकाच्या उत्साराधीत केले जात होते. आता त्याचा प्रत्यय चारदार घेत आहे.